

השפעת ממשקי עיבוד שונים בכרם זיתים על מדדים של מגוון מיני צמחים

עבד אל-באסט דיאב

מנחה: ד"ר גדי פולק

המחקר בא לבחון, האם, ממשקי עיבוד שונים בכרם הזיתים משפיעים על מדדים אחדים של מגוון מיני צמחי בר. בכרם הזיתים בוצעו ממשקי עיבוד שונים ב 4 חלקות ושטח נוסף היה שטח טבעי ללא עיבוד של צומח שיחים ים תיכוני הגובל בכרם הזיתים. השטחים בתוך הכרם עובדו בשנת המחקר באינטנסיביות שונה המציינת סדר עולה ברמת ההפרעה. בכל שטח חתכי רצועה שבהם נעשה רישום של נוכחות צמחי בר.

בשטחים השונים נרשמו המדדים הבאים:

- מצאי מינים כללי בחלקות כרם הזיתים ובשטח הטבעי הגובל בהן
- עושר מינים
- הרכב מיני הצמחים
- כיסוי צומח כללי
- נוכחות צמחים בעלי ערך שימור- אנדמיים אדומים ומוגנים

נמצא כי בשטח הטבעי עושר המינים של צמחי בר גדול יותר מאשר בשטחים החקלאיים בכרם הזיתים, נרשמו 63 מיני צמחים בכרם ו- 81 מיני צמחים מחוץ לכרם, הכיסוי הצמחי בחלקות מחוץ לכרם היה 100% לעומת זאת בחלקות הדיגום בכרם פחות מזה. עיבוד הכרם גורם להשתלטות הצמחים הסגוליים והרודליים ולירידה במספר המינים הים תיכוניים הגדלים בשטחים הסמוכים שאינם מעובדים. ממשקי עיבוד האדמה בכרם יצרו מגוון צמחים בעל הרכב שונה מאוד מזה שבשטח מחוץ לכרם. בתוך הכרם, ככל שמגבירים אינטנסיביות העיבוד עושר מיני הצמחים קטן והכיסוי הצמחי יורד. סוגי הממשק השונים יצרו אופי מגוון שונה. הצמחים המלווים את העיבוד החקלאי הם בעלי הסתגלות גבוהה לבתי גידול שונים במיוחד הצמחים מלווי עיבוד אינטנסיבי. לשטח הטבעי ניתנת ערכיות גבוהה יותר בגלל מגוון מיני הצמחים הגדול והימצאות מינים נדירים ומוגנים בעלי ערך שימור.

התוצאות של המחקר מספקות אינדיקציות להשפעה של הסבת אקוסיסטמה טבעית לאגרו אקוסיסטמה בהיבט של המגוון הביולוגי ולהשפעה על עצמות הפרעה בצורה אינטנסיבית שונה של עיבוד חקלאי על מדדי מגוון. עם זאת משמעות התוצאות מוגבלת מהסיבות הבאות: זמן קצר למחקר, מספר קטן של חזרות והתעלמות ממיני הצמחים הגדלים בגדרות המפרידים.